

Rola doradcy metodycznego

Od nauczyciela XXI wieku wymaga się wielu specjalistycznych umiejętności oraz dobrego przygotowania zarówno merytorycznego jak i pedagogicznego. Tylko taki nauczyciel może być animatorem rozbudzającym myślenie o tym, czego uczy, jak się uczyć i jak żyć we współczesnym świecie. Kim więc powinien być w stosunku do takiego nauczyciela doradca metodyczny; indywidualnym doradcą, trenerem, instruktorem, opiekunem, korepetytorem, ekspertem, mistrzem? Odpowiedzi może być wiele. Wszystkie po części zawierają prawdę i zmierzają do jednego celu inspirowanie nauczyciela do ustawicznego doskonalenia.

W zawód nauczycielski wpisane jest ciągłe doskonalenie. Dziś nauczyciel musi być wszechstronny. W pojęcie doskonalenia warsztatu pracy nauczyciela wpisują się dwa inne pojęcia; kształcenie i doskonalenie. Kształcenie to ogół świadomie organizowanych czynności i procesów umożliwiających ludziom uzyskanie wiedzy i orientacji w otaczającej rzeczywistości społecznej. Zmierza ono przede wszystkim do możliwie wszechstronnego rozwoju osobowości, rozwoju określonych uzdolnień, zainteresowań oraz ogólnej sprawności umysłowej. Jego wynikiem jest wykształcenie. Mówiąc o warsztacie pracy nauczyciela myślimy raczej o doskonaleniu, które należy rozumieć jako rozwinięcie, poszerzenie swojej dotychczas zdobytej i aktualnie posiadanej wiedzy, jak również dalszy rozwój jego osobowości. By to osiągnąć należy zbudować właściwy system kształcenia. Z punktu widzenia potrzeb reformy systemu oświaty zagadnienie kształcenia nauczycieli należy uznać za jedno z kluczowych.

Tradycyjne struktury kształcenia i doskonalenia nauczycieli obejmowały w zasadzie ogólne przygotowanie nauczycieli do podjęcia pracy pedagogicznej. Obecnie nauczyciel musi być wszechstronny, powinien znać swój przedmiot nauczania jak i mu pokrewne. Ma obowiązek nie tylko przekazać wiedzę uczniom, ale przede wszystkim pokazać im w jaki sposób mogą ją przyswoić i z niej korzystać. By temu sprostać musi na bieżąco zapoznawać się z nowymi metodami nauczania oraz ich treściami, czyli równolegle wykonywać dwie czynności: organizować proces dydaktyczno-wychowawczy oraz kształcić się w celu zdobycia nowej wiedzy i umiejętności oraz rozwoju swojej osobowości. A wszystko to po to by sprostać wymaganiom pracy w nowej rzeczywistości społecznej np: pracy w klasach o zróżnicowanym składzie społecznym, etnicznym, uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych, a także w kontekście zwiększonych oczekiwań nie tylko ze strony

uczniów, ale również rodziców oraz społeczeństwa, które stawia nauczycielom coraz to wyższe wymagania.

Obecnie zdecydowana większość nauczycieli dokształca się dla własnych potrzeb, i na własną rękę poszukują form doskonalenia, nie tyle dla własnego rozwoju lecz dla kalkulacji, ile można zyskać finansowo na poszerzeniu lub podwyższeniu swoich kwalifikacji. Oczywiście jest to ważne, bo są one potrzebne do podejmowania różnorodnych form doskonalenia, często drogich i płaconych przez samych nauczycieli. Nauczyciel jednak to osoba, która winna prezentować określone wartości i jako zawód inteligencki musi brać pod uwagę postęp nauki i techniki, a to oznacza podejmowanie działań w zakresie systematycznego zdobywania dalszej wiedzy. Istota pracy nauczycielskiej wymaga postawy czynnej, poszukującej i twórczej. Zmieniające się potrzeby oświaty i wychowania wymagają gruntownego przyswajania wiedzy pedagogicznej i doskonalenia umiejętności. Nie wystarczy tylko wykształcenie, ale także jego umiejętność zdobywania.

We wszystkich zakresach tych działań mogą pomocą nauczycielom mogą służyć doradcy metodyczni, którzy często mogą stać się przyjacielem nauczyciela, na którego ten może zawsze liczyć. Doradztwo ma charakter indywidualny, jest odpowiedzią na osobistą potrzebę nauczyciela, często doraźną. Droga do doradcy metodycznego do nauczyciela nie powinna być długa. W zadaniach doradcy należy dostrzegać przede wszystkim właśnie jego bliski kontakt z nauczycielami, dla których powinien być autorytetem, umiejętnie i systemowo podnoszącym poziom i wyniki ich pracy w oparciu o własne doświadczenia w nauczonym przedmiocie i jego metodyce nauczania.

Doradztwo metodyczne to przede wszystkim niesienie pomocy nauczycielom w doborze odpowiednich celów, treści, metod, zasad, środków oraz form nauczania i wychowywania. Jest to bez wątpienia podstawowa forma doskonalenia zawodowego nauczycieli i powinna odbywać się bezpośrednio w miejscu pracy nauczyciela, czyli blisko jego warsztatu pracy. Wspólnie mogą wykrywać błędy, stawiać diagnozy, a następnie pokonywanie trudności dydaktyczne, a także wychowawcze.

Doradca może w wyniku przeprowadzonych obserwacji i rozmów skierować zainteresowanego do specjalisty w dziedzinie, której dotyczy problem. W wielu przypadkach doradcy metodyczni, dzięki wysokim kwalifikacjom, łączą z powodzeniem swoje funkcje z pracą szkoleniową. Potrzebą systemu doskonalenia i doradztwa jest jak najlepsze wykorzystanie doświadczenia, wiedzy i umiejętności doradców metodycznych oraz umożliwienie im rozwijania umiejętności specjalistycznych związanych z wykonywaniem szeregu nowych obowiązków.

W dalszym planie pracy doradcy metodycznego są, także i inne zadania, ale już znacznie mniej ważne. Któryś z kolei jego obowiązkiem powinno być organizowanie kursów i innych form doskonalenia, ale niedopuszczalnym jest sprowadzenie doradcy do roli osoby administracyjnej zbierającej wpłaty od uczestników kursów, czy tylko podającej kawę lub herbatę w ich trakcie. Jest to swoista karykatura jego obowiązków.

W obecnej rzeczywistości doradztwo metodyczne określa się jako to rodzaj coachingu eksperckiego, czyli relacji wzajemnej dwóch osób: coacha, który pełni rolę indywidualnego doradcy, czy wspomnianego już trenera, instruktora, opiekuna, korepetytora i nauczyciela „ucznia”. W takim rozumieniu w pojęciu doradztwa metodycznego zwierają się także cechy takie działania jak; wsparcie, doradztwo, indywidualna pomoc, motywowanie i pomoc w rozwoju. Doradztwo metodyczne polegać będzie na udzielaniu indywidualnej pomocy w miejscu pracy w celu doskonalenia konkretnych umiejętności praktycznych, czyli na udzielaniu porad, demonstrowaniu prawidłowego wykonania określonych czynności, obserwowaniu praktycznych działań, przekazywaniu konstruktywnej informacji zwrotnej oraz dostarczaniu wzorców.

Pomimo tych zmian, do głównych zadań doradcy metodycznego należy i należeć będzie wszystko to co będzie pomagać nauczycielom w ich trudnej, codziennej pracy. Będą to przede wszystkim zadania związane z:

- organizacją konferencji metodycznych,
- konsultacjami zespołowymi i indywidualnymi,
- opracowaniem i udostępnieniem nauczycielom materiałów metodycznych,
- inspirowaniem nauczycieli do doskonalenia własnej pracy,
- współudziałem w kierowaniu nauczycieli na różnego rodzaju formy doskonalenia,
- organizowaniem konferencji przedmiotowe, usprawnieniem przekazywania nauczycielom informacji dotyczących założeń polityki oświatowej państwa,
- informowaniem o postępie nauki w określonej dziedzinie wiedzy i najnowszych wydawnictwach z tego zakresu,
- współudziałem w organizowaniu konkursów, olimpiad przedmiotowych.

I na koniec doradca metodyczny stając się stymulatorem działań nauczyciela w jego ciągłym dążeniu do doskonalenia własnych umiejętności pedagogicznych, powinien być, także ich ewaluatorem zgodnie z nowymi trendami w nadzorze pedagogicznym.